

Samen voor Leiderdorp

verkiezingsprogramma 2022-2026

ChristenUnie | **SGP**

Leiderdorp

Samen voor Leiderdorp

De ChristenUnie en de SGP doen opnieuw samen mee aan de gemeenteraadsverkiezingen. Vanuit de basis die beide partijen verbindt, de Bijbel, zoeken wij naar antwoorden op de uitdagingen van deze tijd. Het gaat om visie over goed samenleven tussen mensen, over bedrijven, over kerken en verenigingen en ook over de overheid. Het komt aan op echt luisteren en **samen** zoeken naar het goede voor Leiderdorp.

ChristenUnie-SGP heeft de afgelopen vier jaar verantwoordelijkheid genomen voor een stabiel politiek bestuur van Leiderdorp, waarvan de laatste twee jaar in de coalitie. Hierdoor konden wij een eerlijkere lastenverdeling realiseren voor gezinnen en op ons initiatief is Leiderdorp eindelijk de 'koppositie' kwijt wat betreft de hoge kosten voor begraven.

De komende periode willen wij doorgaan op de ingeslagen weg. Tegelijk leert de coronacrisis ons dat een samenleving niet maakbaar en dus kwetsbaar is. Wat ChristenUnie-SGP betreft heeft de gemeente allereerst een bijzondere verantwoordelijkheid voor mensen die het moeilijk hebben, bijvoorbeeld omdat ze een te laag inkomen hebben, niet (meer) of moeilijk zelfstandig kunnen wonen, zelf niet in woonruimte kunnen voorzien, of met hardnekkige schulden kampen.

Een grote verantwoordelijkheid hebben we ook voor onze prachtige schepping. De polders in Leiderdorp zijn heerlijke plekken om uit te waaien en op te laden. Die willen we ook voor volgende

generaties behouden. Daarom zetten we in op een schonere lucht, een beter klimaat en een gezonde economie. Dit laatste betekent voor ons ook een economie waarin rust hoort op Zijn tijd.

Liefde en trouw in relaties zijn een belangrijke bouwsteen voor de samenleving. Het gezin is de plek waar liefde, geborgenheid en zorg voor elkaar centraal horen te staan. Opgroeien in een stabiel gezin geeft kinderen een stevige basis voor de rest van hun leven. Ook andere plekken van onderling samenleven zijn heel belangrijk. Gezinnen en verenigingen moeten een centrale plek krijgen in het gemeentelijk beleid.

Tot slot, wij als ChristenUnie-SGP willen staan voor een gemeentebestuur dat betrouwbaar is en zijn beloften nakomt. Voor een zelfstandig Leiderdorp dat goed samenwerkt in de regio. Daar kunt u ook ons op aanspreken en u kunt van ons verwachten dat we oog hebben voor de ander, zorgvuldig omgaan met geld en de daad bij het woord voegen. Met uw stem gaan we **samen voor Leiderdorp!**

Arie Janssen

Lijsttrekker ChristenUnie-SGP

Voor jeugd, gezinnen en onderwijs

In Leiderdorp maakt bijna iedereen deel uit van een netwerk zoals gezin, klas, vriendengroep, kerkgenootschap, vereniging, straat, buurt en sociale media. Tegelijk is er sprake van eenzaamheid en zijn er mensen die niet mee kunnen komen. Wij vinden het van belang dat mensen elkaar helpen en voor elkaar zorgen. Maar ook maakt de gemeente werk van passende ondersteuning en hulp aan mensen die het niet op eigen kracht redden.

Wij hebben ons ingezet voor:

» In Leiderdorpse **huisartsenpraktijken** is een aantal dagen per week iemand beschikbaar om **jeugdhulp** te leveren, zodat huisartsen alleen naar de specialistische jeugd-ggz hoeven te verwijzen als dat noodzakelijk is.

» We zijn in het debat over de beperking van het aantal aanbieders consequent opgekomen voor **keuzevrijheid**.

» Extra aandacht voor de **participatie van kwetsbare jongeren** met een beperking. Voor de toeleiding naar arbeid komt voor deze groep een

gerichte aanpak met medewerkers die daar opgeleid en vaardig voor zijn.

» Voor **pleegouders** in de Leidse regio is een jaarlijkse waardering beschikbaar.

» We zien dat in de afgelopen periode steeds meer verenigingen, speeltuinen en andere organisaties **rookvrij** zijn geworden.

> Voor jeugd, gezinnen en onderwijs

Wij stellen het volgende voor:

» De wachtlijsten in de regio voor jeugdhulp zijn te lang. Door de gemeenten in de Leidse regio worden afspraken gemaakt met aanbieders over maximaal aanvaardbare wachttijden en over het overdragen van kinderen naar andere aanbieders zonder wachtlijsten. Deze afspraken zijn voor de gemeenteraad inzichtelijk.

» Specialistische jeugdhulp wordt zoveel mogelijk in het gezin of op school ingezet. Een doorverwijzing van het Jeugd- en Gezinsteam betekent specialistische hulp voor het gezin, waarbij de vraag van ouders en kinderen centraal staat.

» Kinderen die om welke reden dan ook thuis geen hulp kunnen krijgen, kunnen het best in een ander gezin opgroeien in plaats van in een instelling. Leiderdorp zet actief in op de werving van meer pleegouders, en gaat daarnaast in gesprek met Leiderdorpse pleegouders om te vragen wat zij nodig hebben vanuit de gemeente.

» Medewerkers van het Jeugd- en Gezinsteam en Includio zijn geschoold in het ondersteunen van mensen met relatieproblemen en kunnen doorverwijzen naar specifieke relatietherapie. Het Centrum voor Jeugd en Gezin organiseert cursussen voor jonge ouders of aanstaande ouders, bijvoorbeeld over het belang van hechting. Inwoners worden daar actief op gewezen, en de gemeente zorgt ervoor dat bij scholen, huisartsenpraktijken en verenigingen

informatie beschikbaar is over dergelijke cursussen.

» Met professionals uit het veld ontwikkelt de gemeente preventief (v)rechtscheidingsbeleid, allereerst gericht op het laagdrempelig en vrijwillig versterken van relaties van alle ouders in Leiderdorp maar daarnaast ook op tijdige hulp als een scheiding onvermijdelijk is.

» Leiderdorpse gezinnen met kinderen horen niet thuis in de maatschappelijke opvang voor volwas-

senen. Een alternatief is dat via een door de burgemeester op te leggen tijdelijk huisverbod de ene ouder niet in huis mag komen terwijl de kinderen met hun andere ouder in huis mogen blijven wonen.

» Er is voldoende en adequate opvang voor dak- en thuislozen in de regio. Niemand in Leiderdorp slaapt buiten zijn/haar wil op straat.

» ChristenUnie-SGP vindt dat de gemeente Leiderdorp 3 stageplaatsen beschikbaar moet stellen voor de jongeren uit de eigen gemeente. We vragen vooral aandacht voor stages van (v)mbo-leerlingen.

» De gemeente handhaaft het verbod om alcohol te verkopen aan jongeren onder de achttien jaar en zorgt voor voorlichting over de risico's van alcohol- en drugsgebruik op Leiderdorpse (sport)verenigingen en scholen, in samenwerking met de verslavingszorg.

» Mensen zijn te waardevol om zich te verliezen in verslavingen aan alcohol, roken, drugs, seks en/of gokken. ChristenUnie-SGP wil dat preventie in het lokale gezondheidsbeleid een belangrijke plek krijgt. Niet alleen gericht op alcohol en softdrugs maar ook op gameverslaving en het gebruik van synthetische drugs. Voor coffeeshops, straathandel en prostitutie is in Leiderdorp geen plaats.

» Nu de gemeente een aantal jaar nieuwe taken in het sociaal domein heeft, is het logisch een volgende stap te zetten: het verbinden van zorg en veiligheid. Het Jeugd- en Gezinsteam werkt daar waar nodig samen met de leerplichtambtenaar en het Veiligheidshuis.

Voor meer woonruimte

In Leiderdorp is er, net als in de rest van de Randstad, veel behoefte aan woonruimte. Dat betekent dat er meer gebouwd dient te worden binnen de bebouwde kom. Ook andere regiogemeenten moeten voldoende bouwen om aan de vraag te voldoen. Daarbij moet ons dorp wel leefbaar blijven. Groene stukken in het dorp moeten niet aangetast worden en de polders blijven groen.

Wij hebben ons ingezet voor:

» Bij een aantal nieuwe projecten, zoals Driemaster, zijn bewust kleine woningen gerealiseerd voor eenpersoonshuishoudens en mensen die uit de maatschappelijke opvang komen.

» Volledige sociale woningbouw op de locatie van de Buit.

Wij stellen het volgende voor:

» De enquête die onder Leiderdorpers is uitgevoerd, geeft een duidelijk beeld: In een aantal gebieden, zoals het Oude Dorp of de Houtkamp, willen we geen hoogbouw. Het terrein van het voormalige gemeentehuis is geen plaats voor een megatoren;

woningbouw moet daar passen bij de Winkelhof en de omliggende wijk.

» Op andere plekken, bijvoorbeeld op de Baanderij en bij WOON, moet bij vrijkomende ruimte hoger kunnen worden gebouwd. Gezien de groei van het aantal eenpersoonshuishoudens moet ook voor meer kleine wooneen-

heden worden gekozen. Een aantal van deze woningen wordt gelabeld voor starters tot 27 jaar.

» In Leiderdorp zijn veel woningen geschikt voor gezinnen, terwijl ze vaak worden bewoond door ouderen van wie de kinderen het huis al uit zijn. De gemeente gaat via een **doorstroommakelaar** met mensen in gesprek over alternatieven, zodat de doorstroming op gang komt en gezinnen zich kunnen blijven vestigen.

» De gemeente speelt een actieve rol in het overhalen van vastgoedeigenaren om **leegstaande kantoren** om te bouwen tot woonruimte (bijv. KPN-gebouw, zusterflat bij Alrijne).

» Op het terrein rondom meubelboulevard WOON zetten we in op een combinatie van **winkels en wonen**. Op die locatie komen in ieder geval woningen voor starters, zowel koop als huur, tegen een betaalbare prijs.

» De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om voldoende sociale woningbouw te bieden. Minimaal **dertig procent** van de nieuw te bouwen woningen moet sociale woningbouw zijn, waarbij bij het ene project voor meer kan worden gekozen, en bij het andere voor minder. Een aantal van deze woningen wordt gelabeld voor starters tot 27 jaar.

» De **parkeernorm** wordt zo aangepast dat het mogelijk is om binnen dezelfde ruimte meer kleinere woningen te maken. Dat is nodig, gezien de toename van het

aantal eenpersoonshuishoudens. De uitgespaarde kosten worden door vastgoedontwikkelaars geïnvesteerd in bovenwijkse voorzieningen als hoogwaardige fietsparkeerplekken, goede fietsroutes, doorstroming van openbaar vervoer en stimuleren van deelauto's. Parkeerplaatsen blijven openbaar toegankelijk.

» De gemeente maakt een **meerjarenspraak** met Rijnhart Wonen, met een jaarlijkse actualisatie. Daarin wordt in elk geval inspanningen van Rijnhart Wonen vastgelegd om:

» het woningbestand duurzamer te maken inclusief de rol van de gemeente daarin,

» huisvesting van nieuwe doelgroepen (bijvoorbeeld groepen mensen die eerst in een instelling woonden en nu thuis wonen),

» lokaal maatwerk zodat Leiderdorpers in hun eigen plaats kunnen blijven wonen,

» maatregelen voor starters op de woningmarkt en

» aantallen te bouwen sociale woningbouw.

» Als de gemeente gebouwen of grond verkoopt, wordt met **voorrang** bestemming voor sociale woningbouw of woningbouw net boven de huurgrens (tussen 700 en 900 euro per maand) onderzocht.

» De gemeente geeft regionaal steun aan initiatieven om mensen met

> Voor meer woonruimte

GGZ-problematiek kleinschalig en met begeleiding te laten wonen, en zorgt voor een goede spreiding over de regio.

» Op tijdelijk leegstaand terrein, denk bijvoorbeeld aan het **Ikea-terrein**, maakt de gemeente ruimte voor Flex-wonen (woningen die voor een aantal jaar gebouwd worden, en gebruikt kunnen worden voor mensen die snel een plek op de woningmarkt zoeken).

Voor duurzame energie en een goed klimaat

Leiderdorp moet verduurzamen en heeft de ambitie om in 2050 volledig CO₂-neutraal te zijn. De komende jaren zijn echt grote stappen nodig voor een groen en duurzaam Leiderdorp voor nu en in de toekomst. ChristenUnie-SGP wil zich inzetten voor deze noodzakelijke beweging en Leiderdorp tot regionale koploper maken. Hiervoor kunnen we niet zonder de samenwerking met en het enthousiasme van onze inwoners, waarvan de energieambassadeur een mooi voorbeeld is.

Wij hebben ons ingezet voor:

» In lijn met het Rekenkamer-rapport over **duurzaamheidsbeleid** in Leiderdorp hebben we ons ingezet voor een duurzaamheidsbeleid dat zich richt op wat de gemeente kan **beïnvloeden**, zoals het stimuleren van zonopwekking op daken, het stimuleren van huiseigenaren om te verduurzamen en het groener maken van het dorp.

» Een convenant tussen de gemeente en agrariërs voor **weidevogelbeheer** in de Boterhuispolder.

» Bij de uitwerking van de **transitievisie Warmte** (welke wijken gaan van het gas af) wordt rekening gehouden met de diversiteit binnen wijken.

Wij stellen het volgende voor:

» **Duurzaamheid** en **klimaat** beperken zich niet tot de grenzen

van Leiderdorp. Wat betreft ChristenUnie-SGP is dit één van de **strategische**

> Voor duurzame energie en een goed klimaat

onderwerpen die regionaal wordt afgestemd want de meest ambitieuze agenda bepaalt het tempo voor de regio.

» De schoonste energie is de energie die je niet gebruikt. Huurders en huiseigenaren krijgen gericht advies over **energiebesparing en woningisolatie**. Ook wordt aansluiting gezocht bij initiatieven zoals het Nationaal Isolatie Programma.

» Belangrijk is dat **omwonenden nauw betrokken** worden bij plannen voor energieopwekking zoals zonne-energie en windmolens, en dat zij kunnen mee profiteren van de voordelen.

» We zetten in op **meer zonnepanelen** op grote daken, gevels en grote oppervlakken in Leiderdorp. We onderzoeken ook de mogelijkheid van zonnepanelen op de overkapping van de snelweg A4.

» Inwoners krijgen via de gemeente een gericht aanbod om mee te doen met collectieve inkoop of huur van zonnepanelen om direct **energiekosten te besparen**. Bewoners verdienen dit met de huidige hoge gas- en energieprijzen al snel terug.

» **Energiecoöperaties** brengen de energietransitie dichterbij de burgers. Ze maken lokaal eigendom mogelijk. Daarom willen we dat deze coöperaties daar waar nodig praktisch en financieel ondersteund worden door de gemeente.

» ChristenUnie-SGP is **geen voorstander van windmolens midden in de polders van Leiderdorp**, bijvoorbeeld midden in de net aangelegde Munnikenpolder. Beter is het om te zoeken naar mogelijkheden naast snelwegen en N-wegen, in Leiderdorp of in de regio. Inpassing in het verlengde van of nabij al bestaande parken verdient de voorkeur.

> Voor duurzame energie en een goed klimaat

» ChristenUnie-SGP wil de potentie van **geo- en aquathermie** in Leiderdorp benutten bij de overstap naar nieuwe warmtebronnen. Dit vraagt om een **open warmtenet** in Leiderdorp en regio.

» Nieuwe woningbouwprojecten zijn **energieneutraal** en hebben geen gasaansluiting.

» Het uitvoeringsplan om afscheid te nemen van **aardgas** wordt **per wijk** in overleg met de bewoners en bouwweigenaren uit de wijk bepaald.

» We voorkomen **energiearmoede**. Waar aardgas wordt vervangen door duurzame warmte, investeren we direct in isolatie zodat de energierekening omlaag gaat.

» Heel belangrijk is dat Leiderdorpers weten welke duurzaamheidsinitiatieven er zijn. Goede voorbeelden zetten anderen aan om die na te volgen en daarom continueren we de **duurzaamheidscampagne GOED** in Leiderdorp.

» Gezien de toename van elektrisch rijden, moet het aantal openbare **laadpalen voor elektrische auto's** toenemen, net als de mogelijkheden voor laadpalen aan huis.

» Leiderdorp moet er met gemeenten in de regio op aandringen dat al het **openbaar- en doelgroepenvervoer** in de regio uiterlijk in 2025 **elektrisch** wordt aangedreven.

» De gemeente stimuleert de aanleg van **groene daken** via de duurzaamheidslening, zowel vanwege de energiebesparing als vanwege de grotere waterberging.

» In samenwerking met het Hoogheemraadschap van Rijnland en de omliggende gemeenten wordt een plan opgesteld om beter voorbereid te zijn op de **verandering van het klimaat** en als gevolg daarvan op het opvangen van veel water in korte tijd.

» Er wordt in Leiderdorp zoveel mogelijk ingezet op een aparte afvoer (gescheiden rioolstelsel) en **gebruik van regenwater**. Bewoners krijgen een mooi collectief aanbod voor een regenton.

» ChristenUnie-SGP wil aandacht voor **biodiversiteit** door o.a. in samenwerking met het Hoogheemraadschap van Rijnland de verspreiding van Amerikaanse rivierkreeft tegen te gaan. Ook willen we, daar wat het kan, bijenveldjes aanleggen voor bijen en insecten.

Armoede en problematische schulden

Helaas komt armoede ook in Leiderdorp voor. Mensen die te maken hebben met armoede en schulden kampen voortdurend met stress, waarbij ze niet geholpen worden door de complexiteit van ons sociale stelsel. ChristenUnie-SGP wil dat iedereen tot zijn recht komt en mee kan doen en daarom zien wij graag dat de gemeente naast de Leiderdorpers met armoede en schulden gaat staan.

Wij hebben ons ingezet voor:

» Leiderdorp heeft haar ruimhartige beleid voor minima, voor mensen tot 120% van het bijstandsniveau, gehandhaafd, ook toen op andere beleidsterreinen moest worden bezuinigd.

» ChristenUnie-SGP heeft een manifest voor aanpak van schulden opgesteld. Deze aanbevelingen zijn overgenomen door het college.

Wij stellen daarom het volgende voor:

» Blijf inzetten op schuldpreventie. Voorkomen is immers beter dan genezen. Het project 'Eerste Hulp Bij Geldzorgen' heeft de afgelopen jaren zijn vruchten afgeworpen. Hier moeten we ook de komende periode mee doorgaan. Schuldhulpverlening

en -preventie is een kwestie van maatwerk waarbij er aandacht is voor de specifieke omstandigheden waarin inwoners zich bevinden. Hierbij hebben we nadrukkelijk ook oog voor zorgen die niet [slechts] materieel van aard zijn.

> Armoede en problematische schulden

» Doe het als gemeente niet alleen, maar maak gebruik van de inzet en expertise van **vrijwilligers**. Vrijwilligers van organisaties als Schuldhulpmaatje kunnen het verschil maken. ChristenUnie-SGP vindt het belangrijk dat de doelgroep zelf zo veel mogelijk regie heeft over het schuldhulpverlenings-traject. Daarom moet er een mate van keuzevrijheid zijn: idealiter betekent maatwerk dat bij negatieve ervaringen ook voor andere vrijwilligersorganisaties gekozen kan worden.

» Mensen die moeite hebben om gemeentelijke rekeningen te betalen of schulden hebben gaan we **vroegtijdig helpen**, zodat de kans op extra schulden door betalingsachterstanden zo klein mogelijk wordt.

» **Eenzaamheid** speelt niet zelden een rol bij het ontstaan van schulden. Betrek daarom stevige netwerken zoals buurthuizen, kerken en [sport] verenigingen bij het schuldhulpverleningsbeleid.

» Een andere complicerende factor bij schulden is **laaggeletterdheid**. Ongeveer de helft van de mensen met schulden is laaggeletterd. Zo blijven aanmaningsbrieven vaak ongelezen en kunnen de schulden zich gemakkelijk

opstapelen. ChristenUnie-SGP steunt het **Taalpact** dat recent is ingezet samen met de gemeente Leiden. Laaggeletterdheid willen we voorkomen en bestrijden. We dringen er bij de gemeente op aan om voorleesinitiatieven en taallessen zo veel mogelijk te ondersteunen en aan te moedigen. Verder moet de gemeente zelf geen onnodige drempels opwerpen met onbegrijpelijk ambtenarenjargon.

» Problematische schulden zijn in sommige gevallen het gevolg van **gokken**. Daarom willen we loterijproducten in supermarkten bij de rookwaren achter de rolluiken plaatsen. Reclame voor casino's gaan we tegen. Door op alle vlakken in te zetten op **impulsbeheersing**, kunnen we schulden voor een deel voorkomen en verminderen.

» In Leiderdorp is een groep huishoudens die te maken heeft met een **stapeling van problemen**. De samenwerking tussen de Jeugd- en Gezinsteams, Includio, het jongerenwerk en de sociale dienst is geen doel op zich, maar is erop gericht samen met deze huishoudens problemen op te lossen.

Oog voor ouderen

Ouderen betekenen veel voor onze samenleving. Daarom verdienen ze aandacht en steun. Veel ouderen functioneren prima en weten lang zelfstandig of met zelf georganiseerde hulp of netwerken hun weg te vinden. Maar vaak ontstaat door lichamelijke of geestelijke klachten een verminderde mobiliteit. Eenzaamheid wordt zo een steeds groter risico. Wij hebben hier oog voor en zetten ons in om eenzaamheid te bestrijden.

Wij hebben ons ingezet voor:

» Mogelijkheid tot vervoer met **ANWB AutoMaatje**. Met dit project vervoeren vrijwilligers hun minder mobiele plaatsgenoten tegen een geringe onkostenvergoeding naar bijvoorbeeld de Winkelhof, de bibliotheek of het Alrijne Ziekenhuis.

» In de Wmo is als gevolg van ons amendement een hardheidsclausule

ingevoegd, die het college de mogelijkheid geeft in **schrijnende gevallen** van de eigen regels af te wijken.

» Leiderdorp is een **dementievriendelijke gemeente**. Dat betekent onder meer dat medewerkers aan de gemeentelijke balie getraind zijn hoe om te gaan met mensen met dementie.

Wij stellen het volgende voor:

» De gemeente blijft communiceren via **Gemeente aan Huis** van het Leiderdorp Weekblad voor mensen die niet

digitaal vaardig zijn. De website van de gemeente wordt 'ouderenproof'.

» In elke **wijk** in Leiderdorp is een punt aanwezig waar je een **praatje** kunt maken. Daarom overlegt de gemeente met wijk- of buurtverenigingen, kerken en verenigingen over het opstarten van nieuwe voorzieningen met een sociale functie of het voortzetten van de bestaande voorzieningen.

» (Denk)sport en bewegen voor ouderen wordt een **speerpunt** in het gemeentelijke sportbeleid.

» Wij willen dat alle ouderen van **75 jaar** en ouder geregeld een **bezoek** krijgen vanuit Includio om te praten over hun sociale omgeving en over mogelijke eenzaamheid.

» We vragen **Includio contact** tussen Leiderdorpse basisscholen en eenzame ouderen te organiseren.

» In het gesprek tussen ouderen en Includio (**keukentafelgesprek**) gaat het niet alleen over de noodzakelijke hulp of hulpmiddelen, maar juist ook over wat mensen nodig hebben om van waarde te kunnen zijn, ook voor anderen.

» De gemeente betaalt mee aan de **seniorencoach** van Rijnhart Wonen. Deze seniorencoach begeleidt ouderen vanuit een grote woning naar een meer passende woning. Daardoor zijn er minder kosten voor woningaanpassingen en komen de grotere woningen beschikbaar voor de gezinnen die dat nodig hebben.

» **Zingeving** wordt bij gesprekken met ouderen met een zorgvraag een

bespreekbaar onderwerp, zo nodig maakt de gemeente hiervoor gebruik van deskundigheid van kerken of andere religieuze organisaties. De gemeente neemt het voortouw om met huisartsen, wijkverpleging, geriatrisch deskundigen en verpleeghuizen één wijkverpleegkundig team te maken. De keuzemogelijkheid voor identiteitsgebonden zorg blijft gewaarborgd.

» Samen met de **bibliotheek** wordt een cursus aangeboden om ouderen zo nodig meer digitaal vaardig te maken.

» Zorg dat klachten die mensen indienen bij bijvoorbeeld de **regiotaxi** en de aanbieders van zorgmiddelen, bekend zijn bij de gemeentelijke organisatie en voer het gesprek met de ketenpartners. Denk hierbij ook aan het klanttevredenheidsonderzoek.

Vrijwilligers, mantelzorgers en nieuwe Leiderdorpers

Op veel plekken zijn mensen actief als vrijwilliger: bij de brandweer, in een sportclub, als mantelzorger voor een langdurig zieke, als fietsmaatje of in de kerk of de buurt. ChristenUnie-SGP wil dat de gemeente dit stimuleert. Zeker nu de laatste jaren minder Leiderdorpers zich vrijwillig inzetten (gedaald van 35% naar 28%). Het is belangrijk dat de gemeente initiatieven ondersteunt om meer vrijwilligers te vinden. Vrijwilligerswerk en mantelzorg zijn net zo belangrijk als betaald werk.

Wij hebben ons ingezet voor:

» Ondersteuning van **mantelzorgers**, de inzet op het voorkomen van overbelasting en passende ondersteuning indien er sprake is van overbelasting zijn onderdeel van de

inkoopstrategie Begeleiding, Maatschappelijke Zorg en Huishoudelijke Ondersteuning in de Leidse regio gemeenten.

Wij stellen het volgende voor:

» Als vrijwilligers een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) nodig hebben, brengt de gemeente **geen kosten** in rekening.

» **Jongeren en jongvolwassenen** zijn minder actief als vrijwilliger. De

gemeente werkt aan bewustwording dat jongeren ingezet worden voor vrijwilligerswerk.

» De gemeente biedt binnen de wettelijke kaders zoveel mogelijk

> Vrijwilligers, mantelzorgers en nieuwe Leiderdorpers

ruimte voor vrijwilligerswerk door mensen met een uitkering.

» **Incluzio** vervult vanaf 2019 het welzijnswerk in Leiderdorp. Wij vinden het belangrijk dat, na het opheffen van Pluspunt en SCW eind 2018, er komende jaren geen nieuwe wijzigingen optreden, zodat de mensen die nu in Leiderdorp werken, behouden blijven, en het aantal vrijwilligers verder kan groeien. In het nieuwe contract met Incluzio moet meer ruimte zijn voor inzet van gemeente-overstijgende organisaties, zoals Vluchtelingenwerk of Schuldhulpmaatje.

» Wij vinden het belangrijk dat de gemeente **vrijwilligers- en bewoners-activiteiten** stimuleert, zodat mensen de kans krijgen om zelf hun buurt mooier, groener en socialer te maken. Het organiseren van dergelijke activiteiten moet makkelijker worden. De gemeente zoekt zoveel mogelijk naar ruimte om mooie initiatieven mogelijk te maken, zeker als dit gaat om hulp aan ouderen of het terugdringen van eenzaamheid.

» De jaarlijkse **waardering** van de gemeente voor mantelzorgers blijft in stand en daarnaast draagt de gemeente er zorg voor dat degenen die zich inzetten voor een ander niet vastlopen in het web van het gemeentelijk apparaat. Daarbij is goede en heldere communicatie en informatievoorziening cruciaal.

» De gemeente zorgt voor een breed aanbod aan ondersteuning van **mantelzorgers**. Hierbij wordt nauw

overleg gevoerd met waardevolle maatschappelijke initiatieven zoals Hulp in Praktijk, stichting Present en kerken.

» Mensen die met een zorg- of hulpvraag aankloppen bij de gemeente moeten gewezen worden op de mogelijkheid van **onafhankelijke cliëntondersteuning**. Deze onafhankelijke cliëntondersteuning is voor iedereen toegankelijk en gemakkelijk vindbaar.

» Iedere burger dient een **zorgaanbieder te kunnen kiezen** die past bij zijn of haar levensovertuiging. Uiteraard moeten alle aanbieders voldoen aan de wettelijke en gemeentelijke kwaliteitseisen.

» **Migranten** die in Leiderdorp komen wonen en een verblijfsstatus hebben gekregen, krijgen een intensieve taaltraining en goede begeleiding (waaronder fietslessen) om wegwijs te worden in Nederland. Degenen die na een inburgerings- of staatsexamen een vervolgopleiding doen en niet in aanmerking komen voor studiefinanciering krijgen een deel van hun opleiding vergoed vanuit het gemeentelijke re-integratiebudget.

» Vluchtelingen wordt maatwerk geboden om een opleiding te volgen, een leerwerktraject te doen of stage te lopen. Binnen de **nieuwe inburgeringswet** zijn hiervoor voldoende mogelijkheden.

Gezond en veilig onderweg

Gezondheid begint met elke dag in beweging komen. Om fijn te kunnen fietsen, wandelen of buiten te spelen is het belangrijk dat de openbare ruimte veilig is. ChristenUnie-SGP geeft de komende periode prioriteit aan een aantrekkelijke, verkeersveilige openbare ruimte. Met een lagere maximumsnelheid van 30 km/uur binnen de bebouwde kom zorgen we voor meer ruimte voor bijvoorbeeld spelende kinderen, fietsende tieners en senioren.

Wij hebben ons ingezet voor:

» Via een breed aangenomen amendement hebben we aandacht gevraagd voor het oplossen van gemeente-overstijgende **fietsknelpunten** in de regio en voor goed openbaar vervoer voor mensen met een beperking.

» Via een raadsbreed aangenomen motie hebben we aandacht gevraagd

voor voldoende **fietsparkeerplekken** bij nieuwe woningen en in winkelcentra [dit wordt verder uitgewerkt in de parkeernota].

» Via een raadsbreed aangenomen motie hebben we het college opgeroepen bij de aanleg van de vernieuwde Oude Spoorbaan **duurzame en veilige verlichting** te realiseren.

Wij stellen het volgende voor:

» De maximumsnelheid in de bebouwde kom gaat omlaag naar **30**

km/uur. Zo maken we woonwijken rustiger en veiliger voor iedereen.

Alleen op de grote gebiedsontsluitingswegen binnen de bebouwde kom (zoals het Engelendaal en de Persant Snoepweg) handhaven we 50 km/uur. Zo zorgen we voor een goede doorstroming van het frequente, hoogwaardige openbaar vervoer en maken we tegelijk sluiproutes door de woonwijken minder aantrekkelijk.

» Wijkwegen die geen busroute zijn richten we in als **fietsstraat** waar fietsers alle ruimte krijgen. Op busroutes is een fietsstraat niet reëel en maken we andere inrichtingskeuzes die gunstig zijn voor bussen, fietsers en voetgangers.

» **Park de Bloemer** richten we met prioriteit in als **fietsstraat** waar de auto te gast is en verbeteren we de openbare verlichting. Veiligheid en gezondheid gaan hier zo voor sporters hand in hand.

» Bij woningbouw en herontwikkeling situeren we de **parkeergelegenheid** zo veel mogelijk **inpandig** of aan de rand van het gebied. Ook willen we dat de gemeente het gebruik van deelauto's stimuleert. Zo kunnen woonstraten worden vergroend en autoluw worden ingericht en hebben voetgangers, fietsers en spelende kinderen daar alle ruimte. Zo stimuleren we duurzame mobiliteit, worden wijken leefbaarder en veiliger en is er plaats voor meer woningen.

» In gebieden met een **hoge parkeerdruk** (door uitwijk van betaald parkeren in Leiden) staan we bij voldoende animo in de wijk open voor

kostendekkend vergunningparkeren. Zo kunnen bewoners gemakkelijker hun auto kwijt en beperken we de hinder van parkeerders in Leiderdorp die in Leiden moeten zijn.

» Het auto- en vrachtverkeer maken we conform de gebiedsvisie voor de Baanderij spoedig los van de omliggende woonwijken om **sluipverkeer** en verkeersonveilige situatie te verminderen.

» Er komt een aantal nieuwe verbindingen om de **recreatieve gebieden beter toegankelijk te maken**. Zo komt er bijvoorbeeld voor de inwoners van de Voorhof een fiets- en voetgangersbrug van de Bospoldermolen naar de Persant Snoepweg richting de Bospolder. We stellen voor de fietsroute langs de Dwarswatering te verbeteren. Ook moet het ontbrekend stuk voetpad aan de Zijldijk richting de Boterhuispolder worden aangelegd.

Economie en arbeidsmarkt

Werkgelegenheid en ondernemerschap zijn belangrijk voor Leiderdorp en onze regio. Leiderdorp vormt met de regio een belangrijk zorgcluster met veel werkgelegenheid die we graag willen verstevigen. Op het gebied van detailhandel richten we ons graag op de kwaliteit en is kwantiteit daaraan ondergeschikt. Leegstand en verpaupering zijn ronduit ongewenst. De gemeente zet in op gedeeltelijke transformatie naar [tijdelijk] wonen of andere creatieve bestemmingen als verpaupering op de loer ligt. Omvormen van de openbare ruimte bij winkelgebieden tot aangename verblijfsplekken verdient meer (gezamenlijke) aandacht van de gemeente en vastgoedeigenaren.

Wij hebben ons ingezet voor:

» Verbinding tussen **economie**, **werk en inkomen**, bijvoorbeeld door tijdens de bedrijfsbezoeken van de Leiderdorpse Ondernemersvereniging

en de wethouder Economie ook stil te staan bij de mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt die ook een baan willen.

We stellen voor om:

» **WOON** verdient een metamorfose. De bestaande visie voor de ontwikkeling van WOON heeft te weinig in beweging gebracht. Nu

IKEA niet naar Leiderdorp komt is een nieuwe gebiedsvisie nodig. We versterken de diverse functies in dit gebied. De woonwinkels concentreren

we aan de A4-zijde met een aantrekkelijke openbare buitenruimte waar de verkeersfunctie minder dominant wordt. Grootschalige amusementsvoorzieningen (zoals een casino) passen hier niet en hebben een ongewenste verkeersaanzuigende werking. Meer ruimte voor wonen concentreren we aan de zijde van de Persant Snoepweg. Het zorgcluster rond het Alrijne Ziekenhuis bouwen we verder uit tot een meer samenhangend geheel.

» Wij vinden een goede verbinding tussen economisch en sociaal beleid belangrijk. De gemeente gaat met Leiderdorpse ondernemers in gesprek over hoe ze meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen aannemen.

» Op dit moment mogen winkeliers in Leiderdorp 52 zondagen per jaar open zijn. De rechtszaak tussen een aantal ondernemers in de Winkelhof en Wereldhave laat zien dat er grote druk is op winkeliers om op zondag open te zijn. Wij willen geen dwang voor winkeliers en steun vanuit de gemeente richting winkeliers als er sprake is van dwang. Daarnaast willen we in goed overleg met de winkeliers

het aantal koopzondagen beperken. Wij zijn ervan overtuigd dat rust waardevol en gezond is voor iedereen.

» De gebiedsvisie Baanderij is vastgesteld. Het komt de komende jaren aan op uitvoering. Voor ons zijn de volgende elementen belangrijk in de uitwerking van de gebiedsvisie:

» Meer woningen en hoogbouw op de Baanderij, vooral langs de Zijl, terwijl in de kern van het gebied ruimte moet blijven voor bedrijvigheid;

» Voldoende groen en waterberging op de Baanderij: de bestaande sloten-structuur moet veel beter benut worden;

» Geen afwenteling van het verkeer van de Baanderij op omliggende wijken.

» Er moet voldoende aandacht zijn voor lokaal economisch beleid, zoals de Oranjegalerij waar mensen kleine boodschappen kunnen doen en voor uitbreiding van de markten bij de Santhorst op donderdag en bij de Winkelhof op zaterdag.

Een leefbare omgeving

Een groene en fijne leefomgeving is heel belangrijk, zeker in Leiderdorp, waar veel mensen bij elkaar wonen. Het onderhoud van het openbaar groen en van straten en stoepen is de afgelopen jaren verbeterd in Leiderdorp, maar er is ruimte voor verdere verbetering. De hoeveelheid restafval is nog veel te hoog, hoger dan in vergelijkbare gemeenten, en moet omlaag.

Wij hebben ons ingezet voor:

» Sinds dit jaar is het mogelijk om **luiers** apart aan te leveren, zodat de hoeveelheid restafval verder omlaag gaat. Huishoudens in de laagbouw krijgen een **bak voor papier**, maar dankzij onze inzet is het mogelijk geweest om zo'n bak te weigeren, bijvoorbeeld door mensen die papier via de verenigingen en scholen blijven aanleveren.

» Het openhouden van de mogelijkheid om in het dorp afvalstromen, zoals oud papier, in te zamelen door verenigingen en kerken.

» Het **voorkomen van lichthinder en -vervuiling** op het tracédeel Oude Spoorbaan van de toekomstige Leidse Ring Noord.

Wij stellen het volgende voor:

» Publiceer via Gemeente aan Huis en op de website **van tevoren wanneer er waar geveegd** wordt, zodat inwoners

ervoor kunnen zorgen dat hun auto niet in de weg staat. Door het verbod op chemische onkruidbestrijding is

vegen des te belangrijker. Vooral de onkruidverwijdering op plaatsen die lastiger bereikbaar zijn, zoals om vluchtheuvels en in parkeervakken, moet verbeterd worden.

» Het onderhoud van een aantal **speelvoorzieningen** in Leiderdorp moet worden verbeterd. Inwoners die zelf in hun buurt een speeltuintje willen bijhouden, worden daarin gestimuleerd door de gemeente en krijgen een onderhoudsbudget.

» Ga als college en ambtelijke organisatie **maandelijks met burgers op pad** om te controleren of de beeldkwaliteit van het openbaar groen zoals die voor de hele gemeente vastgesteld is, gehaald wordt. Zo niet, maak dan concreet binnen welke termijn de gemeente maatregelen gaat nemen om dat op te lossen. Op deze manier gaat de beeldkwaliteit echt functioneren.

» Maak als gemeente **prestatieafspraken** over de gewenste kwaliteit die inzet van groenbedrijven moet opleveren en handhaaf die afspraken als ze niet nagekomen worden.

» **Slecht onderhouden stoepen en voetpaden** vormen voor iedereen een belemmering, maar met name voor ouderen en minder-validen. ChristenUnie-SGP wil een kwaliteitsimpuls voor veilige en toegankelijke stoepen en voetpaden in Leiderdorp.

» Aan het begin van de nieuwe collegeperiode zal een onderzoek beschikbaar zijn over hoe de **hoeveel-**

heid restafval verminderd kan worden. Leiderdorp loopt nu flink achter op landelijke ambities. ChristenUnie-SGP vindt het tijd voor een inhaalslag richting het landelijk gemiddelde. Een financiële prikkel blijkt elders in Nederland zeer succesvol om de hoeveelheid restafval te verminderen. Voor ons geldt wel dat de totale lasten voor één- en meerpersoonshuishoudens niet omhoog gaan, tariefaanpassingen geleidelijk verlopen én bewoners goed geïnformeerd worden over hun mogelijkheden om restafval te verminderen en kosten te besparen.

» Er zijn in Leiderdorp veel locaties met **kunstmatige verlichting**. Dit kan verschillende soorten negatieve effecten veroorzaken voor zowel mens als dier. In de uitwerking van de omgevingsvisie willen wij maatregelen om hinder en verstoring door kunstmatige verlichting te voorkomen.

Een veilige gemeente

Onaantrekkelijk voor criminelen en veilig voor de inwoners. Zo is Leiderdorp een veilige gemeente. Dat kan alleen bereikt worden wanneer veiligheid als een gezamenlijke opdracht wordt ervaren. Ieder moet zich ervoor inzetten: burgers, ondernemers, politie, ambtenaren en ook de bijzondere opsporingsambtenaren. Veiligheid is belangrijk, dit blijkt ook uit de opkomst van buurt-WhatsApp-groepen in veel wijken. Babbeltrucs, gladde verkooppraatjes en signalen van woninginbraak geven inwoners een onveilig gevoel. Samen met alle betrokkenen uit het domein van veiligheid en zorg zet de gemeente zich hiervoor in. Veiligheid is ook achter de voordeur belangrijk: allerlei vormen van huiselijk geweld moeten worden tegengegaan.

Wij hebben ons ingezet voor:

» Het aantal vuurwerkvrije zones in Leiderdorp is uitgebreid. Naast de Bloemerd, de Houtkamp, het Doeshavengebied, de Buitenhofvijver en het Weteringpark zijn nu ook scholen toegevoegd.

» Een dekkend netwerk van AED's is in Leiderdorp gerealiseerd.

Wij stellen het volgende voor:

» **Veiligheid begint in huis.** De gemeente zet in op het voorkomen dat jongeren die thuis met veiligheidsproblemen te maken hebben, crimineel gedrag gaan vertonen. Ook het voorkomen van huiselijk geweld bij ouderen krijgt prioriteit.

» **Goede verhoudingen in de buurt** zijn belangrijk: professionele buurtbemiddeling moet eenvoudiger beschikbaar zijn om escalatie van buurtconflicten te voorkomen.

» In Leiderdorp zou per **vijfduizend inwoners een wijkagent** moeten zijn. Dat zijn vijf of zes wijkagenten in plaats van de huidige twee. De burgemeester zet zich ervoor in om dit binnen de politie-eenheid Den Haag (waar Leiderdorp onder valt) te regelen.

» Via de **Veiligheidsmonitor** krijgt de gemeenteraad jaarlijks inzicht in de veelvoorkomende criminaliteit, om zo met de burgemeester lokale prioriteiten te kunnen bespreken. Daaronder valt in ieder geval aandacht voor het tegengaan van woninginbraken en drugsgerelateerde criminaliteit. Ook moet er ingezet worden op het voorkomen van ondermijnende criminaliteit (zoals inventarisatie van plaatselijke risico's zoals criminele geldstromen naar vastgoed) en **uitbuiting van mensen**. Leiderdorp maakt zoveel mogelijk gebruik van een beoordeling van integriteit (BIBOB) bij aanvragen voor vergunningen.

» Het aantal bijzondere opsporingsambtenaren (**boa's**) is in Leiderdorp te laag. ChristenUnie-SGP wil meer boa's die controleren op onveiligheid en overlast door hangjongeren, vernielingen en andere veiligheidsproblemen.

» ChristenUnie-SGP pleit voor **vuurwerkvrije zones rondom de molens** in Leiderdorp.

» Samen met bewoners wordt geïnventariseerd waar 's avonds en 's nachts **onveilige situaties** zijn door te weinig of niet goed afgestelde verlichting.

» De **brandweer** kan niet zonder **vrijwilligers**. Het aantal brandweervrijwilligers in de Veiligheidsregio Hollands Midden moet op peil blijven. De periodieke Leiderdorpse Brandweerdag vervult een belangrijke rol in de zichtbaarheid van de brandweer. Die zichtbaarheid is extra belangrijk, nu de Leiderdorpse post verdwijnt als gevolg van de nieuwe kazerne aan de Schipholweg in Leiden.

Leiderdorp in onze regio

ChristenUnie-SGP is voor een zelfstandig Leiderdorp en wil inzetten op een inhoudelijke, maar ook een goed werkende samenwerking in de Leidse regio. We staan er als gemeente (financieel) goed voor en kunnen door samenwerking met omliggende gemeenten onze taken ook in de toekomst naar behoren uitvoeren.

Wij hebben ons ingezet voor:

» Het versterken van de **onderlinge samenwerking** in de Leidse regio op inhoudelijke thema's.

» Het stimuleren van regionale samenwerking door middel van **periodieke ontmoeting**.

Wij stellen het volgende voor:

» Samenwerking is in de regio per inhoudelijk thema georganiseerd. Het uitruilen van thema's, bijv. woningbouw – bedrijvigheid – duurzaamheid (allemaal ruimte-vragen) is daarom slecht mogelijk. Wat betreft ChristenUnie-SGP maken we **één bestuurlijke tafel** in de Leidse regio en organiseren we de betrokkenheid van de gemeenteraden daaromheen.

» De **lobby van de Leidse regio** in Den Haag moet beter. Laat één gezamenlijke agenda en gezamenlijk profiel de basis zijn, en organiseer dat je vaker en sterker als één partij optreedt in Den Haag en Brussel.

» Het is belangrijk dat Leiderdorp haar **geschiedenis** goed kent. Het Leiderdorps Museum en de Leiderdorpse Volksuniversiteit spelen hierin een belangrijke rol. Wij stellen voor dat

ze alle Leiderdorpse basisschoolleerlingen laten kennismaken met de lokale geschiedenis. De gemeente zet zich ervoor in om de Leiderdorpse canon met aandacht voor o.a. de Schans van Valdez, de Leiderdorpse kastelen (o.a. Ter Does en Ter Zijl), kloosters (o.a. Engelendaal) en de Leiderdorpse steenfabrieken zowel via lesbrieven als in het dorp zichtbaar te maken.

» In tijden van nepnieuws en desinformatie is een **sterke regionale journalistiek** van groot belang. ChristenUnie-SGP is voorstander van een lokaal of regionaal fonds voor regionale onderzoeksjournalistiek.

GEMEENTE LEIDERDORP

Van de gemeente verwachten wij dat zij een betrouwbare, goede rentmeester is over de beschikbare middelen. Dit betekent dat we streven naar een meerjarige structureel sluitende begroting. Als er tekorten zijn, vinden we het belangrijk dat de gemeente eerst kijkt of de uitgaven minder kunnen, en pas in uiterste instantie verhogen we de lokale lasten.

Wij hebben ons ingezet voor:

» In de afgelopen periode zijn goede stappen gezet om de **tarieven voor begraven** niet te laten stijgen en in aantal gevallen te laten dalen. Daardoor is Leiderdorp niet langer de duurste gemeente van Nederland.

» Het verschil in lasten tussen een- en tweepersoonshuishoudens enerzijds en meerpersoonshuishoudens anderzijds is in de afgelopen periode **verkleind**.

» De **OZB** is in Leiderdorp in de afgelopen periode met niet meer dan de inflatie gestegen.

Wij stellen het volgende voor:

» De **OZB** wordt in principe met niet meer dan de inflatie verhoogd, tenzij dat noodzakelijk is om voor Leiderdorp belangrijke voorzieningen in stand te houden.

» De komende jaren stijgen de **kosten van begraven niet** en er wordt geen correctie voor inflatie toegepast.

> Financien en dienstverlening

» Tussen één-, twee- en meer-persoonshuishoudens is een verschil in afvalstoffenheffing en reinigingsheffing. Dat is logisch. Het verschil moet de komende jaren echter niet toenemen, zodat Leiderdorp aantrekkelijk blijft voor gezinnen.

» We moeten scherp op de kosten letten in het sociaal domein. We pleiten voor een kritische toets of mensen met een hoger inkomen Wmo- en jeugdhulpvoorzieningen via de gemeente nodig hebben.

» Digitalisering maakt de aanvraag van gemeentelijke diensten in veel gevallen gemakkelijker. Tegelijk is er een groep die moeite heeft om mee te komen met het hoge tempo van de digitalisering. Daarom moeten de dienstverlening aan de diverse balies en de telefonische bereikbaarheid van de gemeente niet worden verwaarloosd. Ook moet de gemeente tijdig reageren op brieven en e-mails. De door de Rekenkamer van Leiderdorp voorgestelde oplossingen moeten worden opgevolgd.